

Marc De Bie

BAARDEGEMS

WOORDENSCHAT (3)

Gebruikte klanksymbolen

a = korte a, zoals in kat ə = toonloze e, zoals in katten e = heldere e, zoals in mens é = scherpe e, zoals in werk i = korte i en y, zoals in vis o = korte o, zoals in toch u = korte u, zoals in lucht aa = lange a, zoals in taal ee = lange e, zoals in veel oo = lange o, zoals in loof	uu = lange u, zoals in muur é = korte ei en ij, zoals in bij ei = lange ei en ij, zoals in zijn eu = zoals in deur ou en au = zoals in koud ui = zoals in Franse peur æ = nasale e, zoals in het Engelse man èè = zoals in Franse père än = zoals in het Franse blanc ain = zoals in het Franse pain en un
--	---

INHOUD

Enkele woorden uit het Standaardnederlands uitgesproken op z'n Baardegems

(Vooral Franse) leenwoorden in het Baardegems

Een beetje spraakkunst en de bijhorende Baardegemse uitspraak

Baardegemse zegwijzen

**ENKELE WOORDEN UIT HET STANDAARDNEDERLANDS
UITGESPROKEN OP Z'N BAARDEGEMS**

's avonds	's avonds	souvəs
Aalst	Aalst	Ojlst
Aalstenares	Aalsterse	Ojlsənes
aanjuichen	aanmoedigen	ousjaan
Affligem	Affligem	Affəlgem
afgunstig	afgunstig	afjonstəch
ah ja	ja	ajout
ah ja maar ja	ja maar	ajomməja
akkoord	het eens zijn	takkoort
al ware het	al ware het	a wout
al was het	al was het	a wast
algauw	algauw	agaa
als het dat maar is	als het dat maar is	astammo-es
altaar	altaar	aatər
asbak	asbak	assəmbak
bed	bed	berrə
beetjes	beetjes	bettens
behalve	behalve	balvən
behoorlijk waar	echt waar	echtə boeərlék wou
België	België	Belzən
benauwelijk	angst aanjagend	bənaalék
betamen	betamen	toumən, bətoumən
beter dan	beter dan	bèètər as
bezijden	bezijden	soiənst

bijkans	bijna	bəkan, bəkant, bəkanst
bodem	bodem	boeəm
bord	plank	bét
bronstig	bronstig	bréstəch
brouwsel	brouwsel	braatsəl
bui	bui (humeur)	bouə
bui	bui (vlaag)	beis
chicorei	chicorei	sikkoroia
cowboyhemd	cowboyhemd	kobojjem
datgene wat	datgene wat	watta
dat het is wat het wil	dat het is wat het wil zijn	dant-es-dan-twilt
deinzen	wijken	daazən
dikwijls	dikwijls	dikkəs
dit en dat	dit en dat	tees en tgeen
dorpel	drempel	delpər
dorsen	dorsen	dessən
dretsen	dretsen	drajtsən
dubben	dubben	dippen
durven	durven	térvən
duw	duw	daag
Eerdegem	Eerdegem	Diejərəgem
eg	eg	egdə
eindje	eindje	ennəkən
Elderberg	Elderberg	Dellərbérg
elkaar	elkaar	makkannərn
enige	enige	iejənəchstə
erwtenrijshout	rijshout om erwten aan te binden	eitroiəs
garnaal	garnaal	gérnout
geharrewar	geharrewar	érrəwérrə
geheven	geheven	goffən
gehurkt	gehurkt	op zən ikskən
gelukkig	gelukkig	tallə gəlikkən
geniet van iets hebben	genot van iets hebben	geniet
gescheeld	gescheeld	geskollən
gij	gij	goia, goialən
glad	glad	gléttəch
gleiswerk	gleiswerk	gloiarəwérk
grabbelen	grijpen in het wilde weg	groebələn
gras	gras	gés
grasgroen	grasgroen	gézzəgrien
gretig	gretig	gèètəch
groensel	groenten	grinsəl
gutsen	gieten, gutsen	gieəzən
haast u	haast u	osta
hakmes	hakmes	ommés
hard	hard	ét
hartenvreter	chagrijnig persoon	éttəfréttər
heel en gans	helemaal	gieəlagans
Herdersem	Herdersem	Éddərsem
hersenen	hersenen	éssəns
heten	heten	oeətən
hetzelfde	hetzelfde	tselstə
hijgen	hijgen	goiəgən
hoe dat ?	hoe	oedaddə ?
hoe laat is het ?	hoe laat is het ?	wadier est ?

hoort	hoort	oejt
horzel	horzel	ezzəl
houd vast	houd vast	aaffast
houdbaar	houdbaar	aafələk
hurk	hurk	ik
hutsekluts	rommel	oetsjəkløetsj
instrument	muziekinstrument	ekstrəmænt
jasmijn	sering	zjosmien
jeuk	jeuk	ieəksəl
kaantje	stukje hard gebakken spek	kouəkən
karwei	klus	krəwoiə
kastrol	kastrol	kassoeəl
kern	zaadpitje	kérrəkən
kers	kers	kézzə
ketting	ketting	keet
klam	klam	klamp
klant	klant	kallant
kokkin	kokkin	kokkés
kruiwagen	kruiwagen	krowougən
kwam	kwam	kwamp
laatste beetje, het -	het laatste stukje	't lestə bettən
langs	langs	lost
leem	leem	kliejəm
lelijk	lelijk	lieərək
lende	lende	leen
lichtjes	matig	loechtəkəs
loods	loods	loezjə
luiaardij	luiheid	louərdoiə
luttel	weinig	letter
luttel verder	stilaan	a lettervoeijts
maalder	molenaar	mojlər
markt	markt	mét
martelares	martelares	méttələs
Mazenzele	Mazenzele	Mouzəl
meesteres	meesteres	mieəstés
meid	dienstmeid	maassən
meisje	meisje	maskən
Meldert	Meldert	Mellərt
messing	mestvaalt	messink
mirabel	pruimpje	mərbəlojntən
missaal	missaal	missel
moe	moe	miech
moeheid	moeheid	miegəgét, miechtə
molm	molm	mellem
mompelen	mompelen	moemmələn
Moorsel	Moorsel	Moeəssəl
mortel	mortel	moeətər
morzel	morzel	mezzəl
muntbollen	muntbollen	moejnbollən
naaister	naaister	nouəés
nader komen	bezoeken	nour kommən
node	node	noeə
om het eerst	om het eerst	ondər tiejəst
opschorten	opschorten (voorschoot, neus)	opschessən
Opwijk	Opwijk	Oppék

ouderwets	ouderwets	aawets
paardenmeester	veearts	pjeiræmieæstər
papieren zak	papieren zak	papierəmazak
parel	parel	pèèlən
peinzen	peinzen	paazən
peloton	peloton	pellətong
pen	vogelveer	pænnə
perzik	perzik	pjeis
petroleum	petroleum	pətrol
pleuris	longvliesontsteking	fleeris
precies	precies	pæsies (zonder r)
purper	purper	pilpər
quitte	elkaar niets meer schuldig	kwajtəns
raar	zeldzaam	roul
raden	raden	grouən
rammenas	rammenas	rammənətjs
resem	reeks	rezzə
rijgkoord	veter	roiəkoeər
risico	risico	riskoussə
rootputten	rootputten	rieətən
ruiven	ruien, pluimen verliezen	rouəvən
ruw	ruw	raat
sabel	sabel	souffəl
schabouwelijk	schabouwelijk	skabaalék
schalie	schalie	skojlə
schar	schram	skeir
scharrel	scharrel	skeir
scharrelen	scharrelen	scheirən
schateren	schateren	skéttərən
scheelde	scheelde	skolt
schorseneren	schorseneren	skorsneelən
schrijlings	schrijlings	skérrəlincs
sla	sla	sallouə
slaap wel	avondgroet	sloppəl
slanghagedis	salamander	slangəratoetsj
slede	ijsstoel	slezzə
smidse	smidse	smes
smoutebol	oliebol	smaarbol
snoerdoek	schouderdoek	snerrek
snuffen	de neus ophalen	snervən
snuiten	snuiten	snittən
sommige	sommige	somməchstə
spatten	spatten	spieətən
speken	spuwen	spieəchəlen
speld	speld	spéllə
Spruithoek	Spruithoek	Tspitoek
starlings	met starre blik	stérrəlincs
steunder	paal die steun geeft	stennər
stijfsel	stijfsel	stéssəl
tak	tak van boom	tékkər
tarwe	tarwe	teirə
tegenwoordig	heden ten dage	seerəwoorəch
teljaar	eetbord	talloeər
tijdje	tijdje	toiəkən
tijding	bericht	toiənink

top	top	sjoep
trechter	trechter	treftər
treden	stappen	térrən
tros	bundel	trossel
truweel	truweel	trawieəl
tuit	pijp aan een kan	toot
uier	uier	eer
uitjouwen	uitjouwen	ouətsjaan
verbasterd	verbasterd	vərbastərdeert
verder	verder	voejər
verwaaid	verwaaid	vərwajzəlt
Vlaanderen	Vlaanderen	de Vlojnərn
vod	vod	voddə
voering	binnenbekleding	voejjərink
voordeur	voordeur	veddeer
voorschoot	voorschoot	veskoeət
voort	voort	voejts
vorderen	vooruitgaan	fottərn
vroegmis	eerste van de zondagmissen	vroemis
waarbij komt dat?	hoe komt dat?	wobboiə komta?
Wallonië	Wallonië	de Woulən
wat voor	wat voor	waffee
wat zou het	wat zou het	wassaat
wauwelen	kletspraat verkopen	waabələn
wedden	wedden	werrən
wederom	opnieuw	veddrom
weduwe	weduwe	weef
weduwnaar	weduwnaar	weevənèèr
weeral	weeral	weejal
wesp	wesp	weps
wiens	wiens	woiəs
woensdag	woensdag	goejnstag
wrat	wrat	wét
zaken	zaken	zoukəs, zoukən
zegenen	zegenen	zéggərn
zeis	zeis	zaasem
zeug	zeug	zoech
zenuwen	zenuwen	zeenən
zestig	zestig	sestəch
zeventig	zeventig	seevətəch
zon, in de -	in de zon	in de zinnə
zonde	jammer	sonnə
zulke	zulke	zekkən
zwaluw	zwaluw	zwolləm
zwoerd	zwoerd	zwojzə

(VOORAL FRANSE) LEENWOORDEN IN HET BAARDEGEMS

1^e kolom: oorspronkelijke woord

2^e kolom: Standaardnederlands

3^e kolom: betekenis

4^e kolom: Baardegemse uitspraak

à la bonne heure		goed zo	a la bonnuir
------------------	--	---------	--------------

à point	à point	doorbakken	a pwoiən
abat-jour	abat-jour	lampenkap	abbazjoer
abîmer		beschadigen	abbəmeerən
acompte		voorschot	akkont
affaires	affaires	zaken	affèern
affreux	affreus	vreselijk	affrees
affront	affront	belediging	affront
allee	allee	overloop	allee
alignement	alignement	rooilijn	linnəment
amende		bekeuring	ammendə
ampoule		lamp	ampoeləkən
anti-gel	anti-gel	antivries	antizjel
appareil		toestel	apparel
apparence		aanstalten	aprensə
arranger		toetakelen	arranzjeerən
arrêt	arret	bushalte; pal	arret
ascenseur		lift	assansuir
assurance		verzekering	askransə
assurer		verzekereren	verassəreerən
attache	attache	paperclip	attasjkən
avantage		voordeel	avvantozzjə
bâche		zeil	bazzjə
bagarre		opstootje	baggaar
bagatelle	bagatel	kleinigheid	baggattel
baiser		zoen	bees
baladeuse		verplaatsbare lamp	balladuis
barboteuse		kruippakje	barbottuis
bataclan		rommel	battaklang
battre	batteren	vechten, slaan	battərən
bâtiment		gebouw	battement
besace		reistas	bazzas
blagueur		snoever	blaguir
boîte		versnellingsbak	bwoit
bon-vivant		levensgenieter	bongvivang
bouger		bewegen	boezjeerən
boulette		gehaktbal	boelet
boulon		schroefbout	boelong
braser		lassen	brazzeerən
bref		kortom	brev
breloque		sierspeld	brollok
briquailon		steengruis	brikkaljong
brouette		kruiwagen	bérrəwet
ça va ?	ça va	gaat het ?	savva
cache-poussière		stofjas	kasjpoesjèèr
cadenas		hangslot	karna
caduc	kaduuk	gammel	kaddik
cafard		naargeestige bui	kaffaar
caleçon		onderbroek	kalsong
calepin		notitieboekje	kalpain
caler		vastzetten	kalleerən
calotte	kalot	pruik, haar	kallottə
capable	capabel	bekwaam	kapoubel
carnassière		boekentas	karnasjèèr
carreau		geruite stof	karroo
carreleur		vloerder	karrəluir

carrément		beslist	karrämän
carrotier		plantrekker	karrottjee
carrure		schouderbreedte	karrier
casaque	kazak	mannenjas	kazak
casquin		gebreide gilet	kazzekei
casserolle	kastrol	kookpot	kastrol
chambrante		deurlijst	sjambrang
chançard		gelukzak	sjansaar
chantier		bouwwerf	sjantjee
chagrin	chagrijn	nijdigheid	sjagroïän
chape	chape	cementvloer	sjappə
chapeau !	chapeau !	hoed af !	sjappoo
chasse		stortbak	sjas
chaussette		sok	sjosset
chicaneren	chicaneren	vitten	sikkanneerän
chignon	chignon	haarwring	sjinjon
chipoter		prutsen	sjipotteerän
choucroute	choucroute	zuurkool	sjoekroet
cireren		boenen	sireeren
cit�	cit�	woonwijk	sitee
classeur	classeur	opbergmap	klassuir
coffrage		bekisting	koffraajs
coffre-fort		brandkast	koffr�four
coiffeur, coiffeuse	coiffeur, coiffeuse	kapper, kapster	kwaff��r, kwaff��s
collant	collant	soort trui	koll�n
col�re	col�re	boosheid	kolleir�
combinaison		onderjurk	kombinn�zong
comble		toppunt	kombel
commande		bestelling	kommand�
comme �i comme �a		min of meer	komsa komsa
comme il faut		zoals het moet	kommilfoo
commer�ant	kommersant	handelaar	komm�rsant
compassie	compassie	medelijden	kompassie
complicit�		medeplichtigheid	komplies�
compteur	compteur	meter	kontuir
comptoir		toonbank	kontoi�r
concert	concert	toneelopvoering	konseir
cong� pay�		betaald verlof	konzjee pejee
constamment		voortduren	konstammaa
contentement		tevredenheid	kont�nt�ment
contraire, au	au contraire	integendeel	te kontrour�
convenabel	convenabel	zoals het hoort	konv�noub�l
convocatie	convocatie	oproepingsbevel	konvokkousse
convoyeur		begeleider	konvwajuir
cor	cor	muziekhoorn	kour
corbillard	corbillard	lijkkoets	korb�jaar
cornet � pistons	cornet � pistons	blaasinstrument	pistong
corniche		daklijst	kornisj
cornichon	cornichon	augurk	kornisjong
corsage	corsage	bloemstukje op japon	korsaasj
couche		verflaag	koesj
couillonner		sarren	koejonneer�n
coupe � la jatte	coupe � la jatte	bepaald soort kapsel	koep a la sjat (zjat)
coupille		sluitpen	koepill�k�n

coupon	coupon	treinkaartje	koepong
coupon	coupon	stukje stof	koepong
court circuit	court circuit	kortsluiting	koersekwie
court pendu		appel met korte steel	korpandie
crème à la glace		roomijs	krèemallaglas
crème fouettée		slagroom	krèem-fwattjee
crêper		haar hoog opkammen	kræpeeren
cresson	cresson	tuinkers	kressong
crevatie		labeur	krəvoussə
criée		veiling	krejee
crocheteren		haken	krosjteerən
croûte		korst	kroet
culot		lef	kulloo
curiosité		nieuwsgierigheid	kərjeezətoiaət
d'ailleurs		trouwens	dajjuir
dalle	dal	stoeptegél	dal
dame-jeanne	dame-jeanne	mandenfles	damzjan
datte	dat	dadel	dat
débrayage		ontkoppeling	deebrajaasj
decapotabel		cabriolet	deekapottabəl
décharge	décharge	kwijting	deesjarsj
degoutant	degoutant	walgelig	deegoetant
décider		beslissen	dissədeerən
délégué	délégué	afgevaardigde	dellegee
demi-saison	demi-saison	herenoverjas	dəmie
deux-pièces	deux-pièces	tweedelig mantelpak	deu-pjessə
devis		bestek	devie
different	different	verschillend	təfrənt
disponibel	disponibel	beschikbaar	disponiebəl
drapeau	drapeau	vlag	drappoo
dressage		dressuur	dressaajs
dur de comprendre		hardleers	duur de komprenuur
eau de javel	eau de javel	bleekwater	odəzjavel
échapper		ontsnappen, mislopen	skappeerən
eclair	eclair	roomsoesje	eeklérkən
école moyenne		atheneum	korməjéng
effort	effort	inspanning	effour
embarras	ambras	last	ambras
employé	employé	bediende	amploiajee
encadrement		inlijsting	kaddrəment
entrecôte		lendenbiefstuk	antrəkoot
entree	entree	ingang	antree
environ		omgeving	avvərong
erreur		vergissing	érruir
escalateur		roltrap	eskalatuir
essence	essence	autobrandstof	essəns
estaminet	estaminet	herberg	stammənee
étançon		schoor, stut	stansoen
fafoule		oneerlijke opschepper	fafoejl
faquin		ijdelruit	fakain
fausse queue		verkeerde biljartstoot	fooskeu
favoris		bakkebaarden	fabries
feutre		vilt	feutər
ficelle		koordje	fiselləkə
filou		oneerlijke kerel	filoe

fiston		vent (aanspreking)	fistong
floche		kwispel; aanhalig kind	flosj
fondant	fondant	zwarte chocolade	fondaa
force	force	macht	fors
fourrure		bontjas	forrier
foutu		naar de knoppen	foettie
fraise	fraise	aardbei	frèès
franc-maçon	franc-maçon	vrijmetselaar	framassong
frein		rem	frei
fricandeau	fricandeau	vleesgerecht	frikandong
galoche	galoche	waterdicht schoeisel	gallosj
garde à vous		opgepast	gardavvoe
garde-boue		spatbord	gardæboe
gateau		taart	gattoo
gener		storen	zjenneerən, zjennoussə
gentille		aardig	zjantie
geste		gebaar	zjeist
geurre, la -		ruzie	lagèèr
glacé	glacé	tompoes	glasseekən
glaïeul		gladiool	glajjel
grave	grave	ernstig	graaf
groseille		vruchtensap	grozzellə
grosse-caisse		grote trom	groskes
guerre, la -		ruzie, ambras	laggèèr
guidon		stuur	gidong
haut-parleur		luidspreker	ooparluir
houille		kolen	oejlə
imperméable		regenjas	pérməjaabel
infirmière		verpleegkundige	ainfermjèèr
jante		velg	zjant
jatte	jatte	kommetje voor koffie	sjat, zjat
joint	joint	afdichting	zwoin
jugepee		vrederichter	zjuuzepee
lampadaire		schemerlamp	lampadèèr
lampe belge		petroleumlamp	lambelzj
legumes		groenten	legummən
libre		vrij	liebər
louche	louche	niet plus	loesj
luxe-voiture		personenwagen	liksvwoitier
malgré		ondanks; dringend	malgree
malheureux		ongelukkig	mallerees
manivel		draaikruk	mannəvel
marchand	marchand	handelaar	marsjang
marchandise		gerief; goederentrein	massjandies
marmite		waterketel	mérrəmit
massacre	massacre	wanorde	massakkər
massacrerən	massacrerən	vernietigen	vermassakreerən
masser		masseren	masseerən
matière		etter (bij zweer)	mateerə
membre		lid	méməbər
menottes		handboeien	mənottən
mise-en-plies		bepaalde haarsnit	mizamplie
molière	molière	schoensoort	moljèèr
monocle	monocle	soort bril	monnokkəl
moustache		snor	moejstasj

moyen		middel	moijéng
n'importe quoi		om het even wat	naimportkwoi
navette		heen- en weerreis	navyet
négliger		verwaarlozen	værningælözjeerøn
occasion	occasie	koopje	okkozjə
office, d' -		automatisch	doffis
paletot	paletot	overjas	paltoo
palier		overloop	paljee
pancarte	pancarte	reclamebord	pankart
papilotte		pijpenkrullen	pampələttən
par force	par force	met alle geweld	perfors
paravent	paravent	tochtscherm	parravän
pardessus	pardessus	winterjas	pardessie
pare-choc		bumper	baarsjok
parler		praten	nə parlee aagən
parle-vite		in een oogwenk	op ne pərlafit
parti		verrokken	partie
partisan		voorstander	partizang
passage	passage	begankenis	passozje
passant, en -	passant, en -	ondertussen	in t passant
passe-vite		roerzeef	pasvit
patience	patience	geduld	posjənsə
pèlerine		schoudermantel	pellərain
perles fines		pareltjes voor op kleren	pərlaffinnəkəs
permanence		wachtdienst	permanəns
perruche		parkiet	parrisj
perruque		pruik	parrik
peur		angst	puir
phare		sterke lamp	faar
pignon		tandwiel	piong
pignon libre		freewheel	piong-liebər
pilchard (Engels)		pelser (soort haring)	pilsjaar
pioche		houweel	piosj
pirouettes	pirouettes	danspasjes	pərrəwettən
pitteleer	pitteleer	slipjas	pittələèr
placer	placer	plaatsen, beleggen	plasseerən
plafond	plafond	zoldering	blaffong
plafonneur	plafonneur	stukadoor	plaffonnuir
plancher		houten vloer	plansjee
plastron	plastron	brede das	plastrong
plong		smeltzekering	plong
pochette	pochette	zakdoekje	posjet
porte-plume		vulpen	portəplim
pourtant		nochtans	pettang
poutrelle		steunbalk	poetrel
préavis		opzegging	preejavi
pressé		haastig	pressee
présumé		vermoeden	prəzonzjə
principal		voornaamste	prinstəpoljstə
prise	prise	stekker	pries
prison	prison	nor	prizong
probation		proeftijd	probause
propreté		netheid	proopərtioiət
quinquet		petroleumlamp	kinkee
raccord		verbindingsstuk	rakkour

raison	raison	redenering	rezong
raisonable		redelijk	rezzonnoubəl
ramasser		bijeenrapen	rammasserən
rayon	rayon	spaak	rejjong
receveur		ontvanger	ressevuir
recommandé		aangetekende zending	rekkommandee
refuser		weigeren	reffaseerən
régler		regelen	reggaleerən
remorque		aanhangwagen	rəmork
renard		bontmantel van vel vos	rənaar
ressort	ressort	matras met springveren	rəssour
retard		vertraging	rəttaar
retouche	retouche	verstelwerk	rətoejs
rivet	rivet	klinknagel	rəvet
rodage		inlooperperiode	rodaasj
rondel		sluiringetje	rondel
roulement		kogellager	roeləment
rouspeter		tegenspreken	roespəteerən
ruiner		ondergang	rennəwoussə
rustine		bandpleister	ristinə
sacoche	sacoche	handtas	sakkosj
saluer		groeten	salleweeren
sayette		sajet, saai	sajet, souə
scandaliser		te schande maken	skandallizeerən
scramouille		sintels	skramoejlə
semoule		griesmeelpap	smoelpap
sicateur		snoeischaar	sicatèèr
sifflet		oorveeg	savvəlet
soirée	soirée	avondjapon	swoiree
soit	soit	het zij zo	swat
solliciter		solliciteren	stolləsteern
souder		lassen	sadeern
soupape		ventiel	soepap
soutien	soutien	beha	soetjain
suppositoire	suppositoire	zetpil	sippossətoir
surtout		vooral	sertoie
tabouret	taboeret	stoeltje zonder leuning	taboerettəkkən
tache de beauté		schoonheidsvlek	tasj de bootee
taille	taille	middel	taj
teinture d' iode		jodiumtinctuur	təntərjot
téléférique		kabelbaan	telləfərik
tempter		plagen	təmpteerən
terrible	terrible	geweldig	térriəbəl
tête		hoofd	teitən
tirette		ritssluiting	tiret
toile cirée		tafelzeil	twoiəlsəree
tort		nadeel	tour
tout court		kortweg	toekkoer
toupet	toupet	pretentie	toepee
tour de force	tour de force	krachttoer	toerdəfors
tournevis		schroevendraaier	toernavies
trac		plankenkoorts	trak
transparent		vliegenraam	asparant
travailler		werken	traffakkən
travaux		bouwwerf	travoo

trimard		zwerwer	trimaar
tricher		bedriegen	tr is jən
trois-quarts		driekwartmantel	troikaar
tromper		vergissen	trompeeren
trottinette	trottinet(te)	step, autoped	trontnet
tuyau		tip	twijoo
vadrouille, op -		op stap	op vadroejlə
vapeurs	vapeurs	bevangenheid	vapperkəs
vareuse		trui	varèès
varice		spatader	varrissən
vente		verkoop	koeəpdach
vétérinaire	vétérinaire	veearts	vettrənnèèr
vidange		lege verpakking	vidänsj
violettes		viooltjes	violettekəs
vis platinées		contactpunten	visplatinees
vitraux		glas-in-loodraam	vitroo
vivant	vivant	levendige knaap	vivvang
volet		rolluik	volle
volige		panlat	vollis
voyage		reis	vwoijozjə
voiture		wagen	vwattier
volant	volant	sierstrook aan kleed	vollang

EEN BEETJE SPRAAKKUNST EN DE BIJHORENDE UITSPRAAK

PERSOONLIJKE VOORNAAMWOORDEN

VÓÓR HET WERKWOORD

Jij en jou komen in het Baardegems niet voor.

Ik wil (ik wil, ik willəkik, ik willəkikkə)

Gij kunt (gə kint, gə kint gé, goiə kint)

Hij zal (é zal, é zal é, oiə zal, oiə zal é)

Zij zal (ze zal, ze zal zé, zoia zal, zoia zal zé)

Wij gaan (wé gon, wé go wé, wéllə gon, woiələn go wéllə)

Gij gaat (gə gojt, gə gojt gé, gə gojt géllən, goiələn gojt, goiələn gojt géllən, goiələn gojt)

Zij wouden (ze waan, ze waan zé, ze waan zélle, zoialə waan, zoialə waan zélle)

NA HET WERKWOORD

Mag ik (maggək, maggəkik), wil ik (willək, willəkik)

Wilt ge (wilde, wilde goiə), gaat ge (gojjə), lacht ge (lachte)

Kan hij (kannən, kannoiə), wil hij (wiltən, wiltnoia)

Doet ze? (doessə?), doen ze? (doenzə?)

Zullen we (zilləmən, zilləməwoiələn, zilləməwéllən)

Komt ge? (komdə, komdəgé, komdəgoiələn?)

Gaat ge? (gojjə, gojjəgoiə?)

Wouden wij? (waamən, waaməwéllən, waaməwoiələn)

Ge weet dat ge moet oefenen (gə wet daggə gəllən moet oefənən)

NA EEN BETREKKELIJK VOORNAAMWOORD

Dat ik (dak), dat gij (dachchə), dat hij (dattən), dat zij (dassə), dat wij (dammən)

BEZITTELIJKE VOORNAAMWOORDEN

MIJN (mé voudər, moiə voudər; mæn dochter, moiən dochtər; mænnə zoon, moinə zoon; mænnən ottoo, moiənən ottoo)

UW (enkelvoud) (a brier, aa brier; a zistər, aa zistər; a brirkən, aa brirkən; annən ottoo, aanən ottoo)

ZIJN (zæn brier, zoiaən brier; zé zistər, zoia zister; zæn dochterkən, zoiaən dochterken; zænnən ont, zoiaənən ont)

HAAR (‘r moejts, eer moejts, ərrən ont, eerən ont)

ONS, ONZE (ons keekən, onzə stal, onzən ottoo)
 UW (meervoud) (a briers, allən briers, aalən briers, aalə zistərs)
 HUN (ellən brier, eelən brier, ellə zistərs, eelə zistərs)

AANWIJZENDE VOORNAAMWOORDEN (BIJVOEGLIJK EN ZELFSTANDIG)

DIE (doia man, də doia dou, doianən dou)
 DEZE (dezən bakkər, dees bakkerinnə, 'n dezən ie, de dees ie)
 DAT (da maskən, dad onnəkən, da gou wech, dad es weg)
 ZULK, ZO'N (zoeə weer, zekkə weer, zekkən bieəstən)

VRAGENDE VOORNAAMWOORDEN

WIE (woia, woiəda, woiədaddə)
 WAT (wadde, watda)
 WAT VOOR (waffee)

HULPWERKWOORDEN

Hoofdtijden: TT= tegenwoordige tijd, VT= verleden tijd

HEBBEN (TT)

ik heb	ik em	heb ik	emmək, emməkik
gij hebt	g' et	hebt gij	ejjə
hij heeft	é èèt	heeft hij	èètən
wij hebben	w' æmmen	hebben wij	emmən, emməmən
gij hebt	g' et	hebt gij	ejjə
zij hebben	z' emmən	hebben zij	emməzə

HEBBEN (VT)

ik had	ik oia	had ik	oia 'k, oiaəkik
gij hadt	g' ajt	hadt gij	ajje, ajjəgé
hij had	é oia	had hij	oian, oiané
wij hadden	w' oian	hadden wij	oiamən, oiaməwéllən
gij hadt	g' ajt	hadt gij	ajjə, ajjəgéllən
zij hadden	z' oian	hadden zij	oianzə, oianzəzéllən

ZIJN (TT)

ik ben	ik bæn	ben ik	bænnək, bænnəkik
gij zijt	gə zeit	zijt gij	zæjjə, zæjjəgé
hij is	é es	is hij	essən, essənέ
wij zijn	wə zæn	zijn wij	zæmmən, zæmməwéllən
gij zijt	gə zeit	zijt gij	zéjjə, zéjjəgéllən
zij zijn	ze zæn	zijn zij	zænzə, zænzəzéllən

ZIJN (VT)

ik was	ik was	was ik	wazzək, wazzəkik
gij waart	gə worjt	waart gij	worjdə, worjdəgé
hij was	é was	was hij	wassən, wassənέ
wij waren	wə wourən	waren wij	wourəmən, wourəməwé
gij waart	gə worjt	waart gij	worjdə, worjdəgé
zij waren	zə wourən	waren zij	wourəzə, wourəzəzéllən

ZULLEN

TT: zal, zilt, zillen
 VT: zaa, zaat, zaan

WORDEN

TT: wér, wért, wérrən
 VT: wirt, wirt, wirtən

KUNNEN

TT: kan, kint, kinnən
 VT: kost, kost, kostən

WILLEN

TT: wil, wilt, willən
 VT: waa, waat, waan

MOGEN

TT: mach, meecht, meegən
 VT: mocht, mocht, mochten

GAAN

TT: gon, gojt, gon
 VT: gink, gingt, ginkən

HET ONZIJDIGE VOORNAAMWOORD HET BIJ VERVOEGINGEN

het regent ('t rèègərt)

het regende ('t rèègərəndən)

regent het? (rèègərənt?)

regende het? (rèègerāndānt?)
 het giet ('t giet)
 het goot ('t goot)
 giet het? (gietānt?)
 goot het? (goottānt?)
 het sneeuwt ('t snieāt)
 het sneeuwde ('t snieādān)
 sneeuwt het? (snieānt?)

sneeuwde het? (snienānt?)
 wordt het koud? (wérrānt
 kaat?)
 gaat het? (gount?)
 ging het? (ginkāt?)
 klopt het? (kloppāt?)
 brandt het? (brannānt?)
 valt het mee? (vallānt mee?)

kan het? (kant?)
 kon het? (kostānt?)
 botert het niet? (bootārant
 ni?)
 komt het? (kommāt?)

VARIA

Ontkenning

En = niet. Voorbeelden: 'k en zal = ik zal niet / g' en zit = ge zult niet

Versterkingen

Bra / boenk / dik / plak / stuik / steil. Voorbeelden: bra koud, dik op, plak nevens, flakken bloot, plak erop, stuik nevens, steil op.

Ook **ba** is een versterking. Ba 'k en doen (**bakendoen**) houdt een ontkenning in, ba 't doet (**batoet**) een bevestiging.

Soms is ook **wel** een versterking: wel 'k en doe (**wèèkendoen**), wel 't doet (**wèètoet**).

Vragende reactie op een mededeling

De reactie 'ja?' wordt soms vervangen door 'doeije?'. Voorbeeld: "Ik ben weg." "Doeije?"

BAARDEGEMSE ZEGWIJZEN

aanpakken	Doiānā moejjāe met dā mojle pakkān. Die moet ge met de 'moelle' pakken.
alleenstaande	É èè niemant in dā wég. Hij heeft niemand in de weg.
armzalig gevoed	Met dā grèèp gevoejārt. Met de greep gevoerd (= als bij de beesten).
bangerik	É zaa in nā molzoeāp krouāpā va skrik. Hij zou in een molshoop kruipen van schrik.
bedriegen	Éèè zānnā paraplie loutā stoun. Hij heeft zijn paraplu laten staan (= hij erkent zijn onecht kind niet).
berisping	Ik zal a kop ne ke tissān twieā oēārā steekān. Ik zal uw kop eens tussen twee oren steken.
betalen	Me te betoulān ontstojjā (= wijk je) niet. Met te betalen ontsta je niet (= wie betaalt moet niet weggaan).
bijna	Bākans es ni gieēlegans. Bijna is niet helemaal.
bleekschijter	Zoe blieāk as nā killoo witloēāf. Zo bleek als ne kilo witloof.
boezem	'R bérge van barmartāgēt. Haar bergen van barmhartigheid (haar borsten).
boos	És in zei gat gēbeetān. Hij is in zijn gat gebeten.
borsten	Zes goe verzien van oēarn en poeāten. Ze is goed voorzien van oren en poten.
boterham zonder beleg, een -	Nān bérervoetjsān bootāram. Een barveoetse boterham (zonder beleg).
dementie	't Lupt do allemou derieān van boovān. Het loopt daar allemaal door elkaar bovenaan (dementerend).
dun	Zoe dik as ā gāspiērt potloēāt. Zo dik als een gespierd potlood.
dutje doen	'n Uchskā pléttārn.

	Een oogje pletten (dutje doen).
dwang	Moetən es dwang en skoiətən 'n afgang. Moeten is dwang en schijten afgang.
eigenaardig	Nə roiəkə mens doe rour. Een rijk mens doet eigenaardig.
einde	On alləs komd 'n ennə, on 'n pansj twee. Aan alles komt een eind, aan een pens twee.
eraan zijn	É èègət o zənnə rékkər, gom, kalle, meeln, knikkəlɲ, fioləkəs, ... Hij heeft het aan zijn rekker, gom, molen, knikkelen, fiolen...
erectie	É èè nə kleinnən, mo wel iejnən da rap groeət wért. Hij heeft een kleine, maar wel een die rap groot wordt.
ergernisuiting	Gə zaat er stiejənə kloeatə va kreiaen. Ge zoudt er stenen kloten van krijgen.
ergernisuiting	Gə zaatər 't foogəlskoiət va kreigen. Ge zoudt er 't vogelschijt van krijgen.
ergernisuiting	Ge zaatər də floerə séskəs va kreigen. Ge zoudt er de floeren 'seskes' (stuipen) van krijgen
foppen	Zemmən em nə poutər gəskillərt. Ze hebben hem een pater geschilderd.
gat in kous	Zən pattattən kommen ouət. Zijn patatten komen uit.
geil	Zənnə mol vroejt. Zijn mol wroet.
gelijk	Gəloiək es 'nees av. Gelijk is de neus eraf.
geluksvogel	Me zei gat in də bootər gəvalln. Met zijn gat in de boter gevallen.
gepakt	Tèèt em oun. Het heeft hem aan.
getikt	Zən boovəstə voiəf səntəmeetərs zei nie zjust. Zijn bovenste vijf centimeters zijn niet juist.
goedgehumeurd	Op nə vollen bouək, ne pləzantə kop. Op een volle buik, een plezante kop.
haastig	É èè zei gat afgeəkosjt vee dattən gəkakt èèt. Hij heeft zijn gat afgekuist vóór hij gekakt heeft.
handig en vlug	É vangt vliegə met zei gat. Hij vangt vliegen met zijn gat.
hebzucht	Do zillə langer emmərs zein as geevərs. Er zullen langer 'hemmers' (hebbers) zijn dan gevers.
iemand stevig aanpakken	Me iemant 'n voor roiən. Met iemand een voor rijden
in de steek laten	Iemand loutə zittə me zei gəwéjt. Iemand laten zitten met zijn gewaad.
inkopen	Nog iet in ouəs oulən, want zə kreigə volk. Nog iets in huis halen, ze krijgen bezoek.
kakken	Zənnə mettə gəbonnə leggən. Zijn mutten gebonden leggen (kakken).
kapoenstreken	Ze zən ellən dievəls ont skèèrn. Ze zijn hun duivels aan 't scheren.
keuterboer	Zemmə mo nə kleinə messink. Ze hebben maar een kleine messing.
kieskeurig	É èè veel nootən op zənnə snourstok. Hij heeft veel noten op zijn snaarstok.
klein	De klein zən ni gemokt ve in də groeətə ellə gat tə krouəpən. De kleinen zijn niet gemaakt om in de groten hun gat te kruipen.
kortgerokt	Me gieəl er konteenərpark bloeat.

	Met heel haar containerpark bloot
kortgerokt	Met gieal er boearplatform bloeæt. Met heel haar boorplatform bloot.
kouwelijk	Gieanən oovərskot emmən. Geen overschot hebben.
laat	Te lout, Vastrouteken. Te laat, Van der Straeten.
lelijk en mager	Liejərək vee zænnen toiæt en al zæn eetən ouəgəskeetæn. Lelijk vóór zijn tijd en al zijn eten uitgescheten.
lelijk kind	De kleinən weggəsmeætən en de moederkoek gaagən. De kleine weggəsmeten en de moederkoek gehouden.
liegen	É kan étter liegən as ə pjeit skoietən. Hij kan harder liegen dan een paard schijten.
lui	Də stoof diend allieən mo ve 'r kit op te ieætən. De stoof dient alleen maar om haar kut op te warmen.
mager	É èè me zænnə rich no də talloeər gəzeetən. Hij heeft met zijn rug naar de telloor gezeten.
mager	Zoe mougər as nə roiægər op zæn skeenən. Zo mager als 'n reiger op zijn schenen.
mager	Wouədə gé noeætni wech? Waait gij nooit weg?
migraine	Mænnə kop slouchd oopən en toe. Mijne kop slaat open en toe.
misleid	És om nals gelajt. Hij is om de hals geleid.
moeilijkheden	Tes ve də kwəddəlketsə van te kreigən. 't Is om er de 'kweddelketsen' (koorts) van te krijgen
mogelijkheden opgebruikt	't Skoup es de kit af. 't Schaap is de kit af.
neuken	Immant 'n bieən afzettən. Iemand een been afzetten.
neuken	Zænnə mettən ne ke loutən drinkən. Zijn mutten ne keer laten drinken.
niet klaar voor gebruik	Do zei kostən oun. Er zijn kosten aan.
nietsnut	Gen skeet van ən oer weit. Geen scheid van een hoer waard.
onbenul	Doianən èè nogal nə kop op zei loiäv. Die heeft nogal een kop op zijn lijf.
ondankbaar	Doe nən eezəl goet en é bəloejnda me skoietən Doe een ezel goed en hij beloont u met schijten.
ondernemend	Me zæn tien vingərn bəgost. Met zijn tien vingers begonnen.
ongedisciplineerd	Do snoiən giən méssən op. Daar snijden geen messen op.
ongrijpbaar	Gə kinter no pakkən me ən poulinskèèr. Ge kunt ernaar pakken met een palingschaar.
onvoltooid laten	Iet alfgat loutə steekən. Iets half gat laten steken.
onzeker weer	Tweer es om rout. 't Weer is om raad.
oppervlakkige wasbeurt	A ən vreef geevən. U een wreef geven.
oud	És oek nə miejə ouæt də wiech gəpakt. Hij is ook niet meer uit de wieg gepakt.
overslapen	É èèt op zæn slip gəleegən.

	Hij heeft op zijn slip gelegen.
probleembenoeming	Dou stout dā koei gəbōnnən. Daar staat de koe gebonden.
profiteren	Gə zilt giejn pittəkəs pisse me moia gelt. Ge zult geen putjes pissen met mijn geld.
rap moe	Nən eezəl zwit va skoiətən. Een ezel zweet van schijten.
ruiken	Ejjə nə nees, gə kint riekən. Hebt ge een neus, ge kunt rieken.
ruiken	Iejəst gərookən, tolləkən ontstookən. Eerst geroken, 't holleke ontstoken.
rusteloos	Gennən aaveemarriejaa stillə kinnə zittən. Geen ave Maria stil kunnen zitten.
schijnheilig	É ka leezən dā dā bloiənənə op zæn lippə ston. Hij kan bidden dat de bleinen op zijn lippen staan.
schone schijn	Van boovən blinkən, vannondər stinkən Van boven blinken, vanonder stinken.
seks	En dad alləmou ve ə stikskən bəzjékt vlieəs. En dat allemaal voor een stuk 'bezeikt' vlees (= seks is niet zo belangrijk).
seksueel actief	Nə goejən oun moe zənnən trap emmən. Een goede haan moet zijn trap hebben (= kunnen bevruchten).
slaan	É zal wel nə kə teegə mæn ant loeəpən. Hij zal wel ne keer tegen mijn hand lopen (een mep krijgen).
slaap wel	Sloppet en gən oeəch toe. Slaap wel en geen oog toe.
spleten	Dikkə mottə goe brtannən, smallə spleetə goe spannən. Dikke motten goed branden, smalle spleten goed spannen.
sproeten	Teegən dā wind in gegiejəst. Tegen de wind in gegiesd.
stotteren	Op dā kassoia roian. Op de kassei rijden.
temperamentvol	E sejees vraamens mo nen deegənit van ə gat. Een serieus vrouwmens, maar een deugniet van een gat.
tippen	É èètər ni oun. Hij heeft er niet aan (= hij kan er niet aan tippen).
verhouding	Iet me iemant emmən. Iets met iemand hebben.
vermaken, zich	In zei weer zein. In zijn weer zijn.
vermoeden	É èèt tsnof in 'n nees. Hij heeft het snof (= reukvermogen) in de neus.
vlijtig	Zæn annə ston ni op zei gat. Zijn handen staan niet op zijn gat.
voor niets	Ve niks gon dā kattən no dā roiar. Voor niets gaan de katten naar de rijer.
vreemdgaan	Te doen emmən me iemant. Te doen hebben met iemand.
wanhoopskreet	Tes ve tlèer van a blokkən te trekkən. 't Is om het leer van uw blokken (klompen) te trekken.
weemoedig	't Skoot in zei gəmoet. Het schoot in zijn gemoed.
zelfredzaam	On azzelv eejə gənoech. Aan uzelf hebt ge genoeg.
zeur niet	Rikt a pout en zwoiəcht. Riek uw part en zwijg.
zever	A ziejəvər lupt de kest av.

	Uw zever loopt de korst af.
zot	Zo zot as 'n veddeer, agtārdeer, mis, ... Zo zot als een voordeer, als een achterdeer, als een mus, als een ...
zuurpruim	Doiæ zouægd er zelv. Die zuigt zichzelf.